

Brussel, 4 mei 2026
(OR. en)

8824/26

ENER 213
FISC 158
ECOFIN 561
COMPET 516
ENV 443
IND 301

BEGELEIDENDE NOTA

---

van: de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur

ingekomen: 30 april 2026

aan: mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

---

nr. Comdoc.: C(2026) 2852 final

Betreft: AANBEVELING VAN DE COMMISSIE
van 30.4.2026
over de bescherming van kwetsbare en energiearme afnemers tegen afsluiting van de energielevering, alsmede tijdens het plannen en uitvoeren van de uitfasering van aardgas of wanneer aardgasdistributienetten worden ontmanteld

---

De delegaties vinden hierbij document C(2026) 2852 final.

Bijlage: C(2026) 2852 final

Brussel, 30.4.2026
C(2026) 2852 final

AANBEVELING VAN DE COMMISSIE

van 30.4.2026

over de bescherming van kwetsbare en energiearme afnemers tegen afsluiting van de energielevering, alsmede tijdens het plannen en uitvoeren van de uitfasering van aardgas of wanneer aardgasdistributienetten worden ontmanteld

{SWD(2026) 126 final}

AANBEVELING VAN DE COMMISSIE

van 30.4.2026

over de bescherming van kwetsbare en energiearme afnemers tegen afsluiting van de energielevering, alsmede tijdens het plannen en uitvoeren van de uitfasering van aardgas of wanneer aardgasdistributienetten worden ontmanteld

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 292,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Er is sprake van afsluiting van de energielevering wanneer een huishouden wordt afgesloten van essentiële energiediensten zoals de elektriciteits- of gasvoorziening. Dit is vaak het gevolg van niet-betaling van rekeningen, wat kan worden toegeschreven aan een combinatie van factoren die nauw verband houden met energiearmoede, waaronder een laag inkomen, hoge energiekosten en onvoldoende toegang tot energie-efficiënte oplossingen en financiering.
- (2) De bescherming tegen en het verbod op afsluiting van de energielevering in kritieke tijden werd voor het eerst ingevoerd in 2009 en werd versterkt door Richtlijn (EU) 2019/944¹ en verder versterkt door Richtlijn (EU) 2024/1711² en Richtlijn (EU) 2024/1788³, met als doel ervoor te zorgen dat alle consumenten toegang hebben tot essentiële energiediensten, met nieuwe bepalingen en verplichtingen voor leveranciers op het gebied van consumentenrechten en -bescherming.
- (3) Toegang tot huisvesting en essentiële energiediensten is een voorwaarde voor het recht op een fatsoenlijke levensstandaard, zoals erkend in de beginselen 19 en 20 van de Europese pijler van sociale rechten en in het Europees plan voor betaalbaar wonen⁴. Het waarborgen van bescherming tegen afsluiting draagt derhalve rechtstreeks bij tot de sociale doelstellingen van de Unie en de volledige uitvoering van dit beginsel.
- (4) Zoals benadrukt in de mededeling over het actieplan voor betaalbare energie⁵, zorgen de hoge energiekosten ervoor dat steeds meer Europeanen moeite hebben om hun energierekening te betalen. Hieronder vallen kwetsbare afnemers, die een onevenredig

---

¹ Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (PB L 158 van 14.6.2019, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>).

² Richtlijn (EU) 2024/1711 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot wijziging van de Richtlijnen (EU) 2018/2001 en (EU) 2019/944 inzake het verbeteren van de opzet van de elektriciteitsmarkt van de Unie (PB L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>).

³ Richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van Richtlijn (EU) 2023/1791 en tot intrekking van Richtlijn 2009/73/EG (PB L, 2024/1788, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

⁴ *Het Europees plan voor betaalbaar wonen — Huisvesting — Europese Commissie, COM(2025) 1025 final van 16.12.2025.*

⁵ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's "Actieplan voor betaalbare energie — De werkelijke waarde van onze energie-unie ontsluiten om betaalbare, efficiënte en schone energie voor alle Europeanen te waarborgen" (COM(2025) 79 final).

groot deel van hun inkomen aan energie besteden, en veel mensen met een middeninkomen.

- (5) Deze aanbeveling heeft betrekking op “energiearmoede” zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 52, van Richtlijn (EU) 2023/1791⁶ en “kwetsbare afnemers” zoals bedoeld in artikel 28 van Richtlijn (EU) 2019/944⁷ en artikel 26 van Richtlijn (EU) 2024/1788⁸. De Commissie heeft twee aanbevelingen⁹ over energiearmoede gepubliceerd, die ook betrekking hebben op kwetsbare afnemers.
- (6) Overeenkomstig artikel 10, lid 11, van Richtlijn (EU) 2019/944 en artikel 11, lid 10, van Richtlijn (EU) 2024/1788 moeten de lidstaten ervoor zorgen dat energieleveranciers huishoudelijke afnemers ruim op tijd vóór een geplande afsluiting voldoende informatie verstrekken over alternatieve maatregelen voor afsluiting. Deze alternatieve maatregelen kunnen zijn: bronnen van ondersteuning om afsluiting te voorkomen, vooruitbetalingssystemen, energieaudits, energieadviesdiensten, alternatieve betalingsregelingen, schuldbeheeradvies of afsluitingsmoratoria en kosten de afnemer bij wie afsluiting dreigt niets extra. In de hele Unie worden al doeltreffende praktijken toegepast die kunnen worden overgenomen en opgeschaald ter bescherming van de meest kwetsbare afnemers — die, indien zij een vooruitbetalingsmeter gebruiken, zich genoodzaakt zouden kunnen voelen om zelf de stroomtoevoer af te sluiten — en om de continue toegang tot energie te waarborgen.
- (7) De tijdige omzetting van de EU-bepalingen inzake kwetsbare afnemers en energiearmoede, met name artikel 28 bis van Richtlijn (EU) 2019/944 en artikel 28 van Richtlijn (EU) 2024/1788, is essentieel om te zorgen voor een alomvattende aanpak ter bescherming van kwetsbare huishoudens tegen afsluiting van de energielevering door middel van gecoördineerde en op samenwerking gebaseerde governance op meerdere niveaus en met meerdere belanghebbenden, alsmede door het uitwisselen van beste praktijken tussen alle betrokken actoren.
- (8) Een nauwkeurige identificatie van kwetsbare afnemers en mensen die met energiearmoede kampen, is cruciaal voor het opzetten van doeltreffende steunmaatregelen. Regelmatige evaluaties en actualiseringen van relevante gegevens zijn noodzakelijk om te beoordelen of begunstigden nog steeds steun moeten krijgen of dat hun individuele situatie is verbeterd en om tijdig gerichte bijstand te verlenen aan degenen die deze nodig hebben.
- (9) Om de onderliggende oorzaken van energiearmoede aan te pakken, kwetsbare afnemers te beschermen en afsluiting te voorkomen, moet prioriteit worden gegeven aan structurele langetermijnmaatregelen die met middelen van de Unie en de lidstaten worden gefinancierd. Dergelijke maatregelen omvatten energie-efficiëntie, toegang tot

---

⁶ Richtlijn (EU) 2023/1791 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 betreffende energie-efficiëntie en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 (*PB L 231 van 20.9.2023*, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

⁷ Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (*PB L 158 van 14.6.2019*, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/2025-10-12>).

⁸ Richtlijn (EU) 2024/1788 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markten voor hernieuwbaar gas, aardgas en waterstof, tot wijziging van Richtlijn (EU) 2023/1791 en tot intrekking van Richtlijn 2009/73/EG (*PB L, 2024/1788, 15.7.2024*, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj>).

⁹ Aanbeveling (EU) 2020/1563 van de Commissie van 14 oktober 2020 over energiearmoede (*PB L 357 van 27.10.2020*, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2020/1563/oj>); Aanbeveling (EU) 2023/2407 van de Commissie van 20 oktober 2023 over energiearmoede (*PB L, 2023/2407, 23.10.2023*, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

hernieuwbare energiebronnen, zelfproductie en zelfconsumptie van energie, energiedelen, energiegemeenschappen, alsmede het bevorderen van slimme meters en realtime-energiemonitoring.

- (10) Eenvoudig toegankelijke informatie en richtsnoeren, gerichte training, eenvoudige instrumenten en proactieve betrokkenheid vóór afsluiting zijn essentieel om kwetsbare en energiearme afnemers zelfredzaam te maken en te beschermen. Dit zal zorgen voor meer bewustzijn en vertrouwen in leveranciers.
- (11) Digitaal toegankelijke instrumenten, waaronder op afstand uitleesbare verbruiksgegevens, slimme meters en instrumenten voor interactie tussen leverancier en afnemer, maken het mogelijk om vroege signalen van betalingsproblemen op te sporen. Voorspelbare financiering van transparante adviesinstrumenten en ondersteunende instrumenten, zoals éénloketsystemen die geïntegreerde diensten inzake energierenovatie aanbieden, zoals bepaald in Richtlijn (EU) 2024/1275¹⁰ betreffende de energieprestatie van gebouwen, is essentieel om tegemoet te komen aan de individuele behoeften van kwetsbare huishoudens.
- (12) In bepaalde specifieke omstandigheden en wanneer deze steun duidelijk gericht is op kwetsbare huishoudens, vormt gerichte directe overheidssteun (bv. subsidies, energievouchers, gerichte steunprogramma's) een belangrijke maatregel om kwetsbare afnemers te helpen hun energierekeningen te beheren en afsluiting van de energielevering te voorkomen, in aanvulling op structurele en duurzame maatregelen.
- (13) Om afnemers te beschermen tegen afsluiting van de energielevering, kunnen wetgevende maatregelen onder meer bestaan uit seizoensgebonden afsluitingsverboden, bijstand voor afnemers die moeite hebben om hun energierekeningen te betalen en waarborgen om de negatieve gevolgen van vooruitbetalingssystemen te voorkomen, zoals installatie- en onderhoudskosten, en ervoor te zorgen dat de tarieven voor gebruikers van vooruitbetalingsmeters niet hoger zijn dan voor andere energieafnemers.
- (14) Op grond van artikel 27 bis van Richtlijn (EU) 2019/944, zoals ingevoerd bij Richtlijn (EU) 2024/1711, moeten de lidstaten een noodleveranciersstelsel invoeren. Op grond van artikel 29 van Richtlijn (EU) 2024/1788 moeten de lidstaten een noodleveranciersstelsel invoeren of gelijkwaardige maatregelen nemen om de continuïteit van de levering te waarborgen, ten minste voor huishoudelijke afnemers. Overeenkomstig de bovengenoemde bepalingen moeten de lidstaten er ook voor zorgen dat, wanneer een eindafnemer wordt doorverwezen naar een noodleverancier, deze leverancier zijn algemene voorwaarden meedeelt en zorgt voor een naadloze continuïteit van de dienstverlening aan die afnemer gedurende de periode die nodig is om een nieuwe leverancier te vinden.
- (15) Energieleveranciers spelen een cruciale rol bij de bescherming van kwetsbare afnemers en het voorkomen van afsluiting van de energielevering. Het is essentieel dat er begrijpelijke, eenvoudige en stapsgewijze procedures voor afsluiting worden ingevoerd die aansluiten bij de behoeften en situaties van deze afnemers. Gedragscodes op basis van vrijwillige toezeggingen, waarbij leveranciers, consumentenorganisaties en netbeheerders betrokken zijn, kunnen helpen om afsluiting van de energielevering te voorkomen, een eerlijke en transparante

---

¹⁰ Richtlijn (EU) 2024/1275 van het Europees Parlement en de Raad van 24 april 2024 betreffende de energieprestatie van gebouwen (PB L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

behandeling van afnemers te bevorderen en toegang te bieden tot duidelijke informatie en ondersteuning.

- (16) Om inzicht te krijgen in de kenmerken en de omvang van de situatie van afnemers die zijn afgesloten of die het risico lopen te worden afgesloten, is het cruciaal om de afsluitingsprocedures, de frequentie, de oorzaken en de gevolgen daarvan, evenals de klachten van huishoudelijke afnemers, te monitoren. Dit omvat onder meer het herzien van de door energieleveranciers vastgestelde opzegtermijnen, het beoordelen van de beschikbaarheid en toegankelijkheid van betalingsregelingen en de mate van ondersteuning die aan kwetsbare afnemers wordt geboden. De nationale regelgevende instanties spelen een belangrijke rol bij het verzamelen en verstrekken van relevante informatie overeenkomstig artikel 59, lid 1, punt o), van Richtlijn (EU) 2019/944 en dragen daarmee in belangrijke mate bij aan het waarborgen dat alle afnemers door middel van doeltreffende maatregelen adequaat worden beschermd en ondersteund.
- (17) Wat betreft de bescherming van kwetsbare afnemers en afnemers die met energiearmoede kampen tijdens de planning en uitvoering van de uitfasering van aardgas of wanneer aardgasdistributienetten worden ontmanteld, vereist artikel 27 van Richtlijn (EU) 2024/1788 dat de Commissie de lidstaten richtsnoeren verstrekt.
- (18) Uit de recente volatiliteit van de energieprijzen als gevolg van de oorlog van Rusland tegen Oekraïne en de daaropvolgende verschuiving naar duurdere invoer van vloeibaar aardgas blijkt duidelijk dat de transitie naar betaalbare, lokaal geproduceerde schone energie moet worden versneld.
- (19) Verschillende lidstaten hebben al nationale of regionale strategieën voor de uitfasering van aardgas gelanceerd, vanuit het besef dat deze transitie een geleidelijk en langdurig proces zal zijn.
- (20) Om de energiezekerheid en -betaalbaarheid te waarborgen, moeten afnemers in staat worden gesteld om over te stappen van aardgas op schonere, op elektriciteit gebaseerde alternatieven. Hoewel hernieuwbare gassen in bepaalde gebieden een rol kunnen spelen, zal naar verwachting een groot deel van het bestaande gastdistributienet overbodig worden. Dit vereist een beheerde ontmanteling en strategische investeringsplanning om gestrande activa te voorkomen.
- (21) Het beschermen van kwetsbare huishoudens en het waarborgen van betaalbare en inclusieve toegang tot schone energie moet een leidend beginsel zijn bij de uitfasering van aardgas. Dit is cruciaal om voor de meeste energiearme afnemers een soepele transitie naar schonere energiealternatieven te waarborgen en te voorkomen dat zij onevenredig zwaar worden getroffen door stijgende tarieven, waardoor zij nog meer aan energiearmoede worden blootgesteld.
- (22) Doeltreffende coördinatie tussen nationale, regionale en lokale overheden, gasexploitanten en andere relevante exploitanten in de elektriciteits- en verwarmings- en koelingssector, alsook sociale partners, consumentenorganisaties, het maatschappelijk middenveld en lokale belanghebbenden, is noodzakelijk om te zorgen voor een gemeenschappelijke, sectoroverschrijdende en geïntegreerde systeemplanningsaanpak voor de uitfasering van aardgas, op basis van gedeelde scenario's voor de ontwikkeling van de vraag naar en het aanbod van energie in alle energiesectoren en ontwikkeld met de betrokkenheid van alle relevante belanghebbenden. Een dergelijke coördinatie zou een consistente planning en uitvoering bevorderen, onder meer wat betreft de beschikbaarheid van voldoende middelen en de toegang tot financiering voor lokale overheden als belangrijke

faciliterende instanties, evenals de ontwikkeling van flexibele en transparante langetermijnstrategieën voor netwerken.

- (23) Als processen voor de uitfasering van aardgas onvoldoende worden voorbereid, gecommuniceerd of uitgevoerd, bestaat het risico dat dit leidt tot sociale weerstand en wantrouwen ten aanzien van de voordelen van elektrificatie en energieonafhankelijkheid. De lidstaten moeten daarom de mens centraal stellen en hun werkzaamheden baseren op de gemeenschappelijke beginselen van consumentenbescherming, transparantie, billijkheid, toegankelijkheid, betaalbaarheid en inspraak van het publiek.
- (24) De lidstaten kennen onderlinge verschillen wat betreft hun afhankelijkheid van aardgas, de kenmerken van hun gebouwenbestand, de wijze waarop zij de uitfasering van verwarmingsketels op fossiele brandstoffen overeenkomstig artikel 17, lid 15, van Richtlijn (EU) 2024/1275 uitvoeren, en hun vermogen om kwetsbare huishoudens te ondersteunen. Zij moeten in hun nationale plannen voor de renovatie van gebouwen de beleidslijnen en maatregelen vastleggen om deze uitfasering tegen 2040 te verwezenlijken. In de nationale trajecten wordt rekening gehouden met de specifieke nationale en lokale omstandigheden, waarbij de genoemde gemeenschappelijke beginselen in acht worden genomen.
- (25) De op Unieniveau beschikbare financieringsinstrumenten kunnen worden ingezet om een billijke en inclusieve uitvoering van de uitfasering van aardgas te ondersteunen, zoals het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Cohesiefonds en het Fonds voor een rechtvaardige transitie, overeenkomstig de beginselen van complementariteit en administratieve vereenvoudiging.
- (26) Om tegemoet te komen aan de doelstellingen van het actieplan voor betaalbare energie en aan het streven van de Commissie naar betere regelgeving, een betere uitvoering, vereenvoudiging¹¹ en beleidscoherentie, wordt met deze aanbeveling beoogd de uitvoering op nationaal en lokaal niveau te stroomlijnen door duidelijke en praktische richtsnoeren te verstrekken, onnodige administratieve lasten te voorkomen en ervoor te zorgen dat de maatregelen zowel voor burgers als voor autoriteiten toegankelijk en begrijpelijk zijn.
- (27) Overeenkomstig de Europese pijler van sociale rechten en de strategie voor gendergelijkheid 2020-2025 moeten de lidstaten ervoor zorgen dat bij het opstellen en uitvoeren van maatregelen voor de uitfasering van aardgas gendergelijkheid en non-discriminatie worden bevorderd, evenals de rechten van personen met een beperking.

HEEFT DE VOLGENDE AANBEVELING VASTGESTELD:

Het wordt aanbevolen dat de lidstaten de volgende maatregelen nemen:

Bescherming van kwetsbare en energiearme afnemers tegen afsluiting van de energielevering:

I. Omzetting, definitie en identificatie

---

¹¹ Een eenvoudiger en sneller Europa: mededeling over uitvoering en vereenvoudiging” (COM/2025/47 final).

1. **Waarborgen** dat alle EU-bepalingen inzake kwetsbare en energiearme afnemers **zo spoedig mogelijk volledig, consistent en tijdig worden omgezet**, met name de artikelen 28 en 28 bis van Richtlijn (EU) 2019/944 en artikel 28 van Richtlijn (EU) 2024/1788, waarbij een gelijkwaardig beschermingsniveau in zowel de elektriciteits- als de gasector wordt gewaarborgd. De lidstaten moeten zorgen voor consistentie tussen de energiemarkten en dat geen enkele consument de toegang tot essentiële energiediensten verliest als gevolg van verschillen in sectorale regelgeving.
2. **De criteria voor steun** aan kwetsbare en energiearme afnemers baseren op duidelijke, objectieve, betrouwbare en actuele gegevens die verschillende aspecten van kwetsbaarheid weerspiegelen. Gegevens inzake sociaaleconomische factoren, energie, klimaat, gebouwen, gezondheid en thermisch comfort moeten worden meegenomen in de subsidiabiliteitsbeoordeling en worden aangevuld met uitgesplitste informatiebronnen (bv. slimme meters of sensoren) en lokale institutionele gegevens. Op die manier kunnen subsidiabiliteitscriteria worden opgesteld waarbij een holistische benadering wordt gehanteerd, zodat een volledig beeld van de situatie van een huishouden wordt verkregen. In voorkomend geval moeten de lidstaten gebruikmaken van automatische subsidiabiliteitsmechanismen door middel van gegevensuitwisseling tussen de betrokken autoriteiten, om de administratieve lasten en het stigma te verminderen. De procedures voor aanvullende zelfidentificatie moeten eenvoudig en toegankelijk blijven via verschillende kanalen (online, telefonisch, per post of persoonlijk).
3. **De subsidiabiliteitscriteria en steunregelingen regelmatig herzien en actualiseren** om ervoor te zorgen dat zij doelgericht en doeltreffend blijven en om misbruik van procedures te voorkomen. De gegevens moeten regelmatig worden geactualiseerd om veranderingen in inkomen, gezinssamenstelling, gezondheid of arbeidssituatie, alsook in de overige gegevens bedoeld in aanbeveling 2, in kaart te brengen.

II. Voorkomen van afsluiting

4. **Prioriteit geven aan structurele langetermijnmaatregelen** zoals verbeteringen van de energie-efficiëntie, het gebruik van hernieuwbare energie, zelfconsumptie van energie, energiedelen en deelname aan energiegemeenschappen, ondersteund door slimme meters en realltime-monitoring. Waar nodig, deze maatregelen aanvullen met gerichte en tijdelijke rechtstreekse overheidssteun — waaronder gerichte financiële bijstand — om kwetsbare afnemers te helpen hun energierekeningen te beheren en afsluiting te voorkomen.
5. **De voorlichting aan en het bewustzijn van consumenten verbeteren** door duidelijke richtsnoeren en training aan te bieden op het gebied van rechten en plichten, energiegeletterdheid, facturering, het overstappen naar een andere leverancier en ondersteuning bij financiële problemen, en door de benutting van en het bewustzijn over bestaande regelingen te verbeteren. De lidstaten moeten zorgen voor voldoende financiering voor éénloketsystemen en adviesdiensten die huishoudens met een laag inkomen en energiearme huishoudens ondersteunen, overeenkomstig de richtsnoeren van de Unie inzake geïntegreerde renovatiediensten¹².

---

¹² Aanbeveling (EU) 2026/536 van de Commissie van 10 maart 2026 met praktische richtsnoeren voor éénloketsystemen voor energie-efficiëntie en de energieprestatie van gebouwen (PB L 536, 11.3.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2026/536/oj>).

6. **Mechanismen voor vroegtijdige waarschuwing invoeren om kwetsbaarheden op te sporen:** de lidstaten moeten leveranciers en distributiesysteembeheerders aanmoedigen om systemen in te voeren waarmee huishoudelijke afnemers met een risico op niet-betaling vroegtijdig worden gesignaleerd op basis van afwijkingen in het verbruik of betalingsachterstanden. Dergelijke systemen moeten zorgen voor preventief en ondersteunend contact, energieadvies of doorverwijzing naar sociale bijstand voordat er een formele kennisgeving van afsluiting wordt verstuurd.

III. Bescherming tegen afsluiting

7. **Passende wettelijke waarborgen vaststellen**, waaronder:
- a) seizoensgebonden afsluitingsverboden en medisch gerechtvaardigde vrijstellingen, vastgesteld op basis van de nationale klimatologische en sociale omstandigheden, en een afsluitingsverbod dat het hele jaar door geldt voor afnemers die om gezondheidsredenen in hoge mate afhankelijk zijn van elektrisch aangedreven medische apparatuur;
  - b) bijstand op maat voor afnemers met een betalingsachterstand of die het risico lopen een betalingsachterstand op te lopen, waaronder betalingsregelingen, ondersteuning bij schuldbeheer en, indien gerechtvaardigd, schuldverlichting, alsmede maatregelen om de kosten voor afsluiting en heraansluiting te beperken of kwijt te schelden;
  - c) regels ter waarborging dat er geen afsluiting plaatsvindt wanneer een factuur formeel wordt betwist en de kwestie nog niet is opgelost, wanneer er onderhandeld wordt over een betalingsregeling of wanneer de afnemer zich houdt aan een overeengekomen betalingsregeling, met volledige inachtneming van de contractuele rechten en verplichtingen van de partijen; en
  - d) regels ter waarborging dat vooruitbetalingssystemen geen hogere tarieven of verborgen kosten met zich meebrengen en dat uitstaande schulden worden geïnd via evenredige en billijke procedures.
8. **Doeltreffende noodleveranciersstelsels waarborgen, die de continuïteit van de levering garanderen**, beperkt tot tijdelijk gebruik, met een automatische en onmiddellijke transitie om verstoring van de dienstverlening te voorkomen, en transparante communicatie en informatieverstrekking aan afnemers om ervoor te zorgen dat zij niet worden blootgesteld aan dure standaardtarieven en toegang hebben tot de nodige instrumenten en middelen om weloverwogen beslissingen te nemen over hun energievoorziening.
9. **Verantwoorde leverancierspraktijken bevorderen** door aan te moedigen dat er duidelijke, stapsgewijze procedures voor afsluiting worden ingevoerd, evenals redelijke opzegtermijnen en — voor zover technisch haalbaar — een periode waarin de elektriciteitsvoorziening op een aangepast minimumniveau wordt gehouden dat voldoende is om in de basisbehoeften te voorzien. De lidstaten moeten er ook voor zorgen dat leveranciers advies op maat verstrekken over bijstand op het gebied van energierekeningen en de meest geschikte aanbiedingen, waarbij duidelijk in meerdere talen en via verschillende kanalen wordt gecommuniceerd.
10. **Gedragcodes aanmoedigen op basis van vrijwillige toezeggingen** tussen leveranciers, consumentenorganisaties en distributiesysteembeheerders om billijkheid, transparantie en samenwerking bij het voorkomen van afsluiting te bevorderen.

IV. Governance, monitoring en evaluatie

11. **Gecoördineerde governance op meerdere niveaus tot stand brengen**, waarbij nationale en lokale overheden, sociale dienstverleners, leveranciers, ombudsdiensten en consumentenorganisaties worden betrokken om beste praktijken uit te wisselen en maatregelen te coördineren.
12. **Regelgevende instanties opdragen** om de afsluitingspercentages te monitoren en hierover verslag uit te brengen, klachten te analyseren en te beoordelen of de opzegtermijnen van leveranciers en de mogelijkheden voor betalingsregelingen toereikend zijn.
13. **Uitgebreide indicatoren en systemen voor gegevensverzameling ontwikkelen** die zowel afsluitingen als zelfafsluitingen omvatten, uitgesplitst naar kenmerken van huishoudens en sociaaleconomische status, geslacht, etniciteit en gezondheid, om lacunes te identificeren, de doeltreffendheid van maatregelen te evalueren en corrigerende maatregelen te sturen.
14. Waar nodig, **de uitbreiding van preventieve en beschermende maatregelen tegen afsluiting van de energielevering overwegen**, zodat deze niet alleen van toepassing zijn op huishoudens die risico lopen, maar ook op een bredere groep consumenten die mogelijk moeite heeft om de energierekening te betalen, zoals huishoudens met een laag inkomen die het risico lopen achterstanden op te lopen of te maken krijgen met plotselinge inkomensdalingen.
15. **Unie- en nationale financiering aantrekken**: de lidstaten moeten ten volle gebruikmaken van de verschillende financieringsmogelijkheden, waaronder het Sociaal Klimaatfonds, om preventieve en beschermende maatregelen tegen afsluiting van de energielevering te financieren, waaronder structurele maatregelen, gerichte steun, digitale instrumenten voor vroegtijdige interventie en opleiding voor maatschappelijk werkers en consumenten.

Bescherming van kwetsbare afnemers en energiearme afnemers waarborgen tijdens het plannen en uitvoeren van de uitfasering van aardgas of wanneer aardgasdistributienetten worden ontmanteld

I. Wettelijke en beleidskaders tot stand brengen voor een soepele en billijke uitfasering van aardgas

16. Zorgen voor de volledige, consistente en tijdige omzetting en toepassing van de bepalingen van de artikelen 13, 55 en 57 van Richtlijn (EU) 2024/1788 op gecoördineerde wijze en zorgen voor consistentie tussen de nationale energie- en klimaatplannen, de nationale plannen voor de renovatie van gebouwen en de verwarmings- en koelingsstrategieën, teneinde de coherente, efficiënte en eerlijke ontwikkeling van elektriciteits-, warmte- en gasnetten op alle bestuursniveaus mogelijk te maken.
17. Strategieën en beleidsmaatregelen voor de uitfasering van aardgas opzetten met het oog op de voordelen die deze zullen opleveren voor de consument en de samenleving

en met het oog op het optimaliseren van het klanttraject van de betrokken huishoudens.

18. Prioriteit geven aan energiebesparingen, de renovatie van gebouwen en schone verwarmingsoplossingen als doeltreffende maatregelen om kwetsbare en energiearme afnemers te beschermen tegen de volatiliteit van de energieprijzen en de kosten van fossiele brandstoffen, waaronder koolstofbeprijzing.
19. Uitgebreide planning en coördinatie tot stand brengen tussen nationale, regionale en lokale overheden, en alle relevante belanghebbenden, waaronder energiebedrijven, nationale regelgevende instanties, consumentenorganisaties, sociale partners, het maatschappelijk middenveld en omwonenden, bij alle fasen van het proces voor de uitfasering van aardgas betrekken. Wanneer dergelijke structuren bestaan, kunnen lokale of regionale energieagentschappen of soortgelijke instanties dit proces ondersteunen, in overeenstemming met hun taken op nationaal, regionaal of lokaal niveau.
20. Alle relevante actoren voldoende aanlooptijd geven voor de planning en uitvoering van een uitfasering van aardgas, idealiter ten minste tien jaar, met name in regio's die sterk afhankelijk zijn van aardgas. De lidstaten moeten prioriteit geven aan het verminderen van de vraag naar aardgas door middel van energie-efficiëntie, het bevorderen van elektrificatie en het gebruik van schone technologieën, vrijwillige afsluitingen en een verbod op nieuwe gasaansluitingen, en tegelijkertijd schone alternatieven aantrekkelijker maken, onder meer door middel van belastingen, de geleidelijke afschaffing van subsidies voor fossiele brandstoffen en gerichte prikkels voor het overstappen op alternatieve technologieën.
21. Zowel individuele oplossingen (zoals warmtepompen en thermische zonne-energie) als collectieve systemen (zoals efficiënte stadsverwarming en -koeling, gedeelde geothermische of afvalwarmteprojecten) ondersteunen, met bijzondere aandacht voor de betaalbaarheid voor huishoudens en regio's met een laag inkomen.
22. Gemeenten de middelen geven om op lokaal niveau de belangrijkste drijvende kracht achter de uitfasering van aardgas te worden. In voorkomend geval gebruikmaken van de lokale verwarmings- en koelingsplannen die op grond van artikel 25, lid 6, van Richtlijn (EU) 2023/1791 vereist zijn voor gemeenten met meer dan 45 000 inwoners, als operationeel kader voor het identificeren van alternatieven en het ondersteunen van lokale gemeenschappen.
23. Gerichte technische en administratieve steun bieden, met name aan kleine en middelgrote gemeenten, om administratieve en financiële beperkingen bij de planning en uitvoering van processen voor de uitfasering van aardgas weg te nemen. Deze steun moet bestaan uit opleidingen, gebundelde technische bijstand en toegang tot EU-steunprogramma's.
24. Energiegemeenschappen en initiatieven voor energiedelen bevorderen door duidelijke, eenvoudige regels vast te stellen, de administratieve kosten en lasten te verlagen, financiële prikkels en toegang tot technologie te bieden en te zorgen voor sociale inclusiviteit bij participatie en winstdeling.
25. Het probleem van gescheiden prikkels in huurwoningen aanpakken door de belangen van verhuurders en huurders op elkaar af te stemmen via regelgevende maatregelen, gerichte financieringsinstrumenten en stimuleringsmaatregelen voor renovatie.
26. Belemmeringen voor de renovatie van gebouwen in appartementsgebouwen wegnemen door de toegang tot financiering en de besluitvorming voor mede-

eigendomsstructuren te vereenvoudigen. Het bundelen van renovaties of renovaties op wijkniveau aanmoedigen om schaalvoordelen te realiseren en de betaalbaarheid en het wooncomfort te verbeteren.

27. Consistentie tussen de definities van “kwetsbare afnemers” en “energiearmoede” in de gas- en elektriciteitssector waarborgen, waarbij rekening wordt gehouden met het sociale en huisvestingsbeleid van de lidstaten.
28. Ervoor zorgen dat kwetsbare en energiearme afnemers die toch op het gasnet aangesloten blijven, worden beschermd tegen buitensporige tariefverhogingen. Daartoe moet ervoor worden gezorgd dat de nationale regelgevende instanties de bevoegdheid krijgen om richtsnoeren vast te stellen voor een structurele aanpak van de afschrijving van activa die vóór het einde van hun oorspronkelijk verwachte levensduur worden ontmanteld, en voor de vaststelling van tarieven.

II. Betrokkenheid en empowerment van consumenten vergroten

29. Ervoor zorgen dat er in het kader van de uitfasering van aardgas tijdig, transparant en inclusief met huishoudens wordt gecommuniceerd. Communicatie- en betrokkenheidsstrategieën moeten worden afgestemd op verschillende sociale en inkomensgroepen, met name kwetsbare en energiearme afnemers.
30. Lokale en regionale besluiten tot uitfasering ten minste tien jaar van tevoren aankondigen en een voorspelbaar stappenplan opstellen met belangrijke mijlpalen, zoals een verbod op nieuwe aansluitingen, de afbouw van subsidies en de ontmanteling van het net.
31. Huishoudens voorzien van duidelijke en toegankelijke informatie over de redenen, tijdschema's, rechten en plichten, steunmaatregelen en voordelen van de transitie, zoals lagere energierekeningen, gezondere en comfortabelere woningen, grotere energiezekerheid en het tegengaan van klimaatverandering.
32. Ervoor zorgen dat huishoudens worden geïnformeerd over alle levensvatbare energiealternatieven, waaronder de mogelijke rol van hernieuwbare gassen, collectieve verwarmingsoplossingen en elektrificatietrajecten, en over de voordelen van energie-efficiëntie.
33. De in Richtlijnen (EU) 2023/1791 en (EU) 2024/1275 omschreven “éénloketsystemen” versterken, zodat deze kunnen fungeren als centrale contactpunten voor huishoudens en specifieke expertise en gerichte ondersteuning kunnen bieden met betrekking tot de uitfasering van aardgas, waaronder beschikbare financiële steun en opties voor schone verwarming en koeling.
34. Strategieën voor het uitfaseren van aardgas opzetten, waarbij verbeteringen op het gebied van energie-efficiëntie worden gecombineerd met de uitrol van schone technologieën. De lidstaten moeten ook prioriteit geven aan steun voor kwetsbare huishoudens en huishoudens met een laag inkomen door middel van subsidies, benaderingen die verder gaan dan subsidies, slimme financiering, leningen tegen lage rente en variabele, gerichte steunregelingen voor schone technologieën die gekoppeld zijn aan inkomens- of sociale indicatoren, waarbij billijkheid en sociale rechtvaardigheid worden gewaarborgd.

III. Follow-up

35. Verslag uitbrengen over de voortgang bij het opstellen en uitvoeren van nationale, regionale en/of lokale plannen voor de uitfasering van aardgas en over de follow-up van deze aanbeveling via de actualisering van de nationale klimaat- en energieplannen — als onderdeel van de uitgebreide beoordeling door de lidstaten van de daarin opgenomen verwarmings- en koelingsplannen en de nationale strategieën voor de renovatie van gebouwen, en voortbouwend op lokale verwarmings- en koelingsplannen.
36. Beste praktijken en gegevens over sociale gevolgen, betaalbaarheid en consumentenbescherming uitwisselen via de door de Unie gesteunde initiatieven advieshub energiearmoede en het Burgemeestersconvenant.
37. Bestaande EU-platforms zoals de advieshub energiearmoede en de opkomende gemeenschappelijke Europese dataruimte voor energie inzetten voor het ondersteunen van de monitoring, het waarborgen van transparantie en het uitwisselen van vergelijkbare gegevens over sociale en energiegerelateerde gevolgen.
38. Met de Commissie, regelgevende instanties en belanghebbenden uit het maatschappelijk middenveld samenwerken om te zorgen voor een consistente, eerlijke en inclusieve aanpak in de hele Unie.

Gedaan te Brussel, 30.4.2026

Voor de Commissie
Dan JØRGENSEN
Lid van de Commissie

